

1. ความหมาย

มาตรา 587 "อันว่าจ้างทำของนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่าผู้รับจ้าง ตกลงรับจะทำการงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนสำเร็จให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่าผู้ว่าจ้าง และผู้ว่าจ้างตกลงจะให้สินจ้างเพื่อผลสำเร็จแห่งการที่ทำขึ้น" จ้างทำของมีสาระสำคัญดังนี้

- 1) เป็นสัญญาต่างตอบแทน ผู้รับจ้างต้องทำงานจนสำเร็จให้ผู้ว่าจ้าง และผู้ว่าจ้างต้องจ่ายสินจ้างเพื่อความสำเร็จแห่งการนั้นให้ผู้รับจ้าง
- 2) วัตถุประสงค์ของสัญญา คือความสำเร็จของงานที่ผู้รับจ้างทำให้แก่ผู้ว่าจ้าง เช่น จ้างตัดกางเกง ทำแหวน
- 3) ผู้ว่าจ้างตกลงที่จะให้สินจ้างเมื่อผู้รับจ้างทำงานสำเร็จ หรือจะให้สินจ้างเมื่องานสำเร็จไปเป็นส่วน ๆ ก็ได้
- 4) สัญญาจ้างทำของกฎหมายมิได้กำหนดแบบไว้ ดังนั้นอาจตกลงกันด้วยวาจาก็ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 2112/2524 จำเลยจ้างโจทก์ดอกเส้าเข็ม 18 ต้นของจำเลยด้วยบั้นจั่นของโจทก์ ตกลงค่าจ้างดอกเป็นรายต้นต้นละ 1,700 บาท ดังนี้ โจทก์จำเลยมุ่งถึงผลสำเร็จของการดอกเส้าเข็มเป็นสำคัญ สัญญาระหว่างโจทก์จำเลยเป็นสัญญาจ้างทำของ

2. สิทธิและหน้าที่ของผู้รับจ้างและผู้ว่าจ้าง

หน้าที่ของผู้รับจ้าง

1) ต้องทำงานให้นายจ้าง ผู้รับจ้างจะทำเองหรือให้คนอื่นทำก็ได้ แต่ถ้าสาระสำคัญของสัญญาอยู่ที่ความสามารถเฉพาะของผู้รับจ้าง ผู้รับจ้างต้องทำด้วยตนเอง เช่น จ้างวาดรูปเหมือน ถ้าผู้รับจ้างแบ่งงานไปให้คนอื่นทำบางส่วน ผู้รับจ้างต้องรับผิดชอบเพื่อความประพฤติกหรือความผิดอย่างใด ๆ ของผู้รับจ้างช่วงนั้น

2) ต้องเป็นฝ่ายจัดหาเครื่องมือสำหรับใช้ในการทำงานให้สำเร็จ เช่น เครื่องมือในการสร้างตึก ได้แก่ บันจัน เครื่องผสมปูน เป็นต้น

3) ยอมให้ผู้ว่าจ้างหรือตัวแทนตรวจตราการทำงานได้ตลอดเวลาที่ทำอยู่นั้น (มาตรา 592)

4) ทำงานให้เสร็จภายในกำหนด

หน้าที่ของผู้ว่าจ้าง

1) จ่ายเงินจ้างตามที่กำหนดไว้ในสัญญา ถ้ามิได้กำหนดไว้ ศาลอาจกำหนดให้ตามสมควรแก่กิจการที่กระทำไปได้ เงินจ้างอาจเป็นเงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ก็ได้

2) จัดหาสัมภาระ สัมภาระนี้สัญญาจะตกลงให้ฝ่ายใดเป็นผู้หาก็ได้ ถ้าผู้ว่าจ้างเป็นผู้หา ผู้รับจ้างต้องใช้สัมภาระด้วยความระมัดระวังและประหยัด อย่าให้เปลืองเสียเปล่า เมื่อทำการงานสำเร็จแล้วมีสัมภาระเหลืออยู่ก็ให้คืนแก่ผู้ว่าจ้าง (มาตรา 590)

3) รับผิดชอบบุคคลภายนอกเพื่อความเสียหายอันผู้รับจ้างได้ก่อให้เกิดขึ้นในระหว่างทำการงานที่ว่าจ้าง เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1009/2522 จำเลยจ้างให้ผู้รับเหมาก่อสร้างตึก ความเสียหายแก่ตึกของโจทก์ก็เกิดจากการตอกเสาเข็มในการก่อ

สร้างคึกของจำเลย จำเลยเป็นผู้เลือกหาผู้รับจ้าง และการก่อสร้างต้องเป็นไปตาม
การงานที่จำเลยสั่งให้ทำตามข้อบังคับในสัญญาจ้าง จำเลยต้องรับผิดชอบในความเสี-
หายของโจทก์ที่เกิดขึ้นจากการตอกเสาเข็ม

สิทธิของผู้ว่าจ้าง มีสิทธิเลิกสัญญาได้ในกรณีดังต่อไปนี้

1) ผู้รับจ้างไม่เริ่มทำการในเวลาอันควรหรือทำการชักช้าฝ่าฝืนข้อกำหนด
แห่งสัญญา หรือทำการชักช้าโดยปราศจากความผิดของผู้ว่าจ้าง จนอาจคาดหมาย
ล่วงหน้าได้ว่าการนั้นจะไม่สำเร็จภายในกำหนดเวลาที่ได้ตกลงกันไว้ ผู้ว่าจ้างเลิก
สัญญาได้โดยไม่ต้องรอกอยให้ถึงเวลากำหนดส่งมอบของนั้นเลย (มาตรา 593) เช่น
จ้างสร้างบ้านมีกำหนด 1 ปี แต่ปรากฏว่า 8 เดือนแล้วผู้รับจ้างยังไม่ได้ลงมือทำ
อะไรเลย ผู้ว่าจ้างเลิกสัญญาได้

2) ถ้าผู้รับจ้างส่งมอบการที่ไม่ทันเวลาที่ได้กำหนดไว้ในสัญญาก็ดี หรือ
ถ้าไม่ได้กำหนดเวลาไว้ในสัญญา เมื่อล่วงพ้นเวลาอันควรแก่เหตุก็ดี และถ้าสาระ
สำคัญแห่งสัญญาอยู่ที่เวลา ผู้ว่าจ้างบอกเลิกสัญญาได้ (มาตรา 596) เช่น จ้างตัดชุด
แต่งงาน ถ้าผู้รับจ้างตัดเสร็จหลังวันแต่งงาน ผู้ว่าจ้างบอกเลิกสัญญาได้

3) ถ้าการที่จ้างยังทำไม่แล้วเสร็จอยู่ตรงใด ผู้ว่าจ้างอาจบอกเลิกสัญญาได้
เมื่อเสียค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้รับจ้างเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่การ
เลิกสัญญานั้น (มาตรา 605) โดยที่ผู้รับจ้างไม่ต้องผิดสัญญาแต่อย่างใด

3. ความระงับแห่งสัญญาจ้างทำของ

1) เมื่อชำระหนี้ครบถ้วน และผู้รับจ้างส่งมอบงานให้แก่ผู้ว่าจ้าง และผู้ว่าจ้าง
ได้จ่ายสินจ้างให้กับผู้รับจ้างแล้ว

2) การชำระหนี้พันวิสัย กรณีที่งานนั้นเสียหายลงก่อนส่งมอบโดยมิใช่ความผิดของฝ่ายใด หรือการชำระหนี้ที่ไม่สามารถเป็นไปได้อื่น เช่นจ้าง ก. วาดรูป แต่ ก. ประสบอุบัติเหตุแขนขาดไม่สามารถวาดรูปต่อไปได้

3) ถ้าสาระสำคัญแห่งสัญญาอยู่ที่ความรู้ความสามารถของตัวผู้รับจ้าง และผู้รับจ้างตายหรือตกเป็นผู้ไม่สามารถทำการที่รับจ้างนั้นต่อไปได้โดยมิใช่ความผิดของผู้รับจ้าง สัญญาจ้างทำของระงับ (มาตรา 606)

ถึงแม้ว่าสัญญาจะระงับลง ถ้าส่วนที่ผู้รับจ้างได้ทำขึ้นแล้วเป็นประโยชน์แก่ผู้ว่าจ้าง ผู้ว่าจ้างจะต้องรับเอาไว้ และใช้สินจ้างตามสมควรแก่ส่วนนั้น (มาตรา 606 วรรค 2)

4) ถ้าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเลิกสัญญา.

๕๕๕